

Vietnamesisk Hjelpearke – Nivå III

Avansert grammatikk og kulturkunnskap — LK20

Avansert grammatikk

Dobbel nektelse

- *khong ... gi ca* – ikke ... i det hele tatt
- *Toi khong biet gi ca* – Jeg vet ikke noe i det hele tatt
- *khong ai ... ca* – ingen ... i det hele tatt
- *Khong ai den ca* – Ingen kom i det hele tatt

Komplekse sammenligninger

- *cang ... cang ...* – jo mer ... jo mer ...
- *Cang hoc cang biet* – Jo mer man studerer, jo mer vet man
- *... nhu ...* – ... som ...
- *Dep nhu hoa* – Vakker som en blomst
- *khong ... bang* – ikke ... som
- *Khong tot bang anh ay* – Ikke så god som han

Betoning og intensivering

- *chinh la* – er faktisk
- *Chinh la anh ay* – Det er faktisk ham
- *chi* – bare, kun
- *Chi co mot* – Det er bare en
- *moi* – bare, nettopp
- *Toi moi den* – Jeg har nettopp kommet
- *dang* – midt i
- *Dang lam viec* – Midt i arbeidet

Passive konstruksjoner

- *bi* – brukes for negative hendelser
- *Toi bi benh* – Jeg er syk (lider av sykdom)
- *Bi mat tien* – Miste penger (passiv)
- *duoc* – brukes for positive hendelser
- *Duoc tang qua* – Bli gitt en gave
- *Duoc khen* – Bli rost

Kausative konstruksjoner

- *lam cho* – få til å, gjøre at
- *Lam cho toi vui* – Gjør meg glad
- *khien cho* – tvinge til å
- *Khien cho ho phai nghi* – Tvinge dem til å tenke

Avansert vokabular

Abstrakte begreper

- *tu do* – frihet
- *cong bang* – rettferdighet
- *hoa binh* – fred
- *chien tranh* – krig
- *chinh tri* – politikk
- *kinh te* – økonomi
- *xa hoi* – samfunn
- *van hoa* – kultur
- *lich su* – historie
- *truyen thong* – tradisjon

Akademisk språk

- *nghien cuu* – forskning
- *phan tich* – analyse
- *ly thuyet* – teori
- *phuong phap* – metode
- *ket luan* – konklusjon
- *ket qua* – resultat
- *van de* – problem
- *giai phap* – løsning
- *quan diem* – synspunkt
- *du lieu* – data

Formelle uttrykk

- *theo quan diem cua toi* – etter mitt synspunkt
- *tren thuc te* – i virkeligheten
- *noi chung* – generelt sett
- *noi rieng* – spesielt
- *trong truong hop nay* – i dette tilfellet
- *xet ve mat* – med hensyn til
- *duoi goc do* – fra dette perspektivet

Idiomer og ordspråk

Vanlige idiommer

- *Mat nuoc mat ca* – Miste vannet, miste fisken (tape alt)
- *Khong ai khong thanh* – Ingen røyk uten ild
- *Co gan lam chi* – Ha mot til å gjøre hva som helst
- *Mot mieng dam, mot mieng an* – En munn snakker, en munn spiser (mot- ta og gi tilbake)
- *Noi mot dang, lam mot neo* – Si en ting, gjøre en annen

Ordspråk

- *Hoc thay khong tay thay lam* – Læring er ikke lik erfaring
- *An qua nho ke trong cay* – Spise frukt, huske planten

- *Uong nuoc nho nguon* – Drikke vann, huske kilden
- *Gan mu thi den* – Nær blekk blir svart (omgivelser påvirker)

Kulturkunnskap om Vietnam**Geografi og demografi**

- Ligger i Sørøst-Asia
- Grenser: Kina, Laos, Kambodsja
- S-formet kystlinje
- Hovedstad: Ha Noi
- Største by: TP Ho Chi Minh (Saigon)
- Befolkning: ca. 100 millioner
- 54 etniske grupper (Kinh er størst)

Historiske milepæler

- 1000 år under kinesisk styre (111 f.Kr - 938 e.Kr)
- Uavhengighet under Ly-, Tran-, Le-dynastier
- Fransk kolonitid (1858-1954)
- Deling i Nord og Sør (1954)
- Vietnamkrigen (1955-1975)

- Gjenforening 30. april 1975
- Doi Moi-reformer fra 1986 (økonomisk liberalisering)

Religioner og tro

- Buddhismen (Mahayana)
- Taoisme
- Konfucianisme
- Kristendom (katolsk minoritet)
- Cao Dai (synkretistisk religion)
- Forfedredyrkelse (universelt)

Høytider og festivaler**Tet Nguyen Dan** (Vietnamesisk nyttår):

- Viktigste høytid
- Feires etter månekalenderen (jan/feb)
- Familiegjenforening
- Rydde hus, betale gjeld

- Tradisjonell mat: banh chung, mut
- Første besøkende er viktig (xong dat)
- Rødt er lykke-farge
- Li xi – røde konvolutter med penger

Trung Thu (Midthøstfestival):

- 15. dag i 8. månemåned
- Barnenes festival
- Lykter og løvedans
- Månekaker (banh trung thu)

Gio To Hung Vuong:

- Forfedredag (10. mars)
- Minne grunnleggerne av nasjonen

Andre viktige dager:

- 30. april – Gjenforeningsdag
- 1. mai – Arbeidernes dag
- 2. september – Nasjonaldag

Matkultur

Kjente vietnamesiske retter

- **Pho:** Nudelsuppe (nasjonalrett)
- Pho bo (okse), pho ga (kylling)
- Krydret med koriander, mynte, lime
- **Banh mi:** Vietnamesisk baguette
- Fransk påvirkning
- Fylt med kjøtt, syltet grønnsaker
- **Bun cha:** Grillset svinekjøtt med nudler
- Spesialitet fra Ha Noi
- **Goi cuon:** Ferskvårruller
- Risark med reker, grønnsaker
- **Banh xeo:** Vietnamesiske pannekaker
- Crispy riskaker
- **Ca phe sua da:** Iskaffe med kondensert melk
- Vietnamesisk kaffekultur

Måltidsetikette

- Ris er hovednæring
- Bruk spisepinner
- Del retter med andre
- Skål må berøres av begge hender
- Eldre serveres først
- “Chuc ngon mieng” (god appetitt)
- Spis alt på tallerkenen

Sosiale normer og skikker

Høflighet og respekt

- Respekt for eldre er grunnleggende
- Hierarki etter alder
- Bruk begge hender ved overrekking
- Ta av skoene når du går inn
- Unngå å peke med foten
- Unngå å røre hodet (hellig)
- Nikk som hilsen

Kommunikasjonsstil

- Indirekte kommunikasjon
- Unngå konfrontasjon
- “Mt mt” (miste ansikt) er alvorlig
- Smil kan betyr mangt
- Stillhet kan være svar
- Gruppe viktigere enn individ

Familie og samfunn

- Familiestruktur er viktig
- Flergenerasjonshusholdninger
- Eldste sønn har ansvar
- Forfedredyrkelse praktiseres
- Altere hjemme
- Begravelser er viktige seremonier

Vietnamesisk litteratur

Klassisk litteratur

- **Truyen Kieu** (Kim Van Kieu)
- Av Nguyen Du (1765-1820)
- Nasjonalepos på vers
- 3254 linjer
- **Luc Van Tien**
- Av Nguyen Dinh Chieu
- Moralsk fortelling

Moderne litteratur

- **Bao Ninh:** “The Sorrow of War”
- Vietnamkrigens traumer
- **Duong Thu Huong:** “Paradise of the Blind”
- Kritikk av kommunismen
- **Nguyen Nhat Anh:** Populær barnebok-forfatter

Tekstanalyse og skriving

Argumentasjonsstruktur

- Tese: *luan diem*
- Argument: *ly l*
- Bevis: *bang chung*
- Motargument: *phan bien*
- Konklusjon: *ket luan*

Teksttyper

- *bai van nghi luan* – argumenterende essay
- *bai van mo ta* – beskrivende tekst
- *bai van ke chuyen* – fortelling
- *thu* – brev
- *bao cao* – rapport
- *bai thuyet trinh* – presentasjon

Retoriske virkemidler

- Repetisjon for effekt
- Spørsmål til leseren
- Eksempler og anekdoter
- Sammenligning og kontrast
- Sitater og referanser
- Tonalitet og stil

Eksamen nivå III

Skriftlig eksamen

- Analyser tekster kritisk
- Bruk avansert vokabular
- Vis kulturforståelse
- Argumenter nyansert
- Strukturer teksten logisk
- Bruk idiommer naturlig
- Varierte setningsstrukturer
- Korrekte toner

Muntlig eksamen

- Presenter emne grundig
- Diskuter kulturelle forskjeller
- Sammenlign Vietnam og Norge
- Reflekter over samfunnsspørsmål
- Gi eksempler fra historie
- Vis dybde i argumentasjon
- Bruk variert språk
- Korrekt uttale og toner

Emner å forberede

- Vietnams historie
- Familie og samfunn
- Utdanning i Vietnam
- Økonomisk utvikling
- Tradisjon vs modernitet
- Vietnamesere i Norge
- Mat og matkultur
- Høytider og tradisjoner
- Litteratur og kunst
- Miljø og urbanisering

Læringsressurser

Anbefalt

- VTV (Vietnam Television) – nyheter
- Vietnamesiske filmer med undertekst
- “Tieng Viet Oi” – lærebok
- Duolingo og apper
- Språkutveksling med vietnamesere
- Lytt til vietnamesisk musikk
- Les vietnamesiske nettaviser

Sjekkliste nivå III

Jeg mestrer:

- ☐ Avansert grammatikk
- ☐ Passive konstruksjoner
- ☐ Kausative former
- ☐ Komplekse sammenligninger
- ☐ Idiommer og ordspråk
- ☐ Akademisk vokabular
- ☐ Kulturkunnskap
- ☐ Tekstanalyse
- ☐ Argumentasjon
- ☐ Flytende samtale

Læringsmål nivå III

Etter nivå III skal du kunne:

- Mestre avansert grammatikk
- Forstå og bruke idiommer
- Skrive akademiske tekster
- Analysere vietnamesiske tekster
- Diskutere kultur og samfunn
- Delta i komplekse samtaler
- Forstå vietnamesisk i autentiske kontekster
- Vise dybde i kulturforståelse

